

Een primeur in België : de invoering op 10 oktober 2006 van 'subsidiare bescherming'

Centrum voor Gelijke Kansen, 10 oktober 2006

Personen die asiel vroegen in België konden tot zeer onlangs twee antwoorden krijgen. Of ze werden erkend als vluchteling, of ze kregen die erkenning niet.

De bevoegde instanties – met name, de Dienst Vreemdelingenzaken, het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, de Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen en de Raad van State – onderzochten of de situatie van asielzoekers al dan niet beantwoordde aan de criteria vooropgesteld door de Conventie van Genève.

Volgens de Conventie van Genève (18 juli 1951) is de term "vluchteling" van toepassing op elke persoon die een "gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een sociale groep of zijn politieke overtuiging" heeft.

Om erkend te worden als vluchteling moeten de individuele vormen van vervolging, die de asielzoeker aanhaalt, op één van de vijf vooropgestelde criteria gebaseerd zijn. Deze criteria zijn afdoend, maar wel voor interpretatie vatbaar.

Sinds 10 oktober 2006 zijn bovengenoemde instanties ook bevoegd om mensen subsidiare bescherming te verlenen. Dit werd in de Belgische wet opgenomen ter uitvoering van een Europese richtlijn. Die vorm van bescherming is bedoeld voor personen die niet als vluchteling kunnen worden erkend, in de zin van het Verdrag van Genève, maar die een reëel risico lopen om ter dood te worden veroordeeld of te worden geëxecuteerd, om wreed, onmenselijk of vernederend te worden behandeld; of die ernstig worden bedreigd ten gevolge van willekeurig geweld in geval van een intern of internationaal gewapend conflict (dit geldt louter voor de burgers en niet voor de militairen).

De invoering van dit statuut in het Belgisch recht gebeurt in uitvoering van een Europese richtlijn, die de harmonisering beoogt van de definities voor vluchtelingen en personen die subsidiare bescherming nodig hebben. Die richtlijn legt ook hun afgeleide rechten vast.

In België kenden we al een soort subsidiare bescherming onder de vorm van 'niet-terugleidings-clausules' (NTC). Wanneer de Commissaris-Generaal voor de Vluchtelingen een asielverzoek definitief wou verwerpen, bracht de Commissaris-Generaal een formeel advies uit aan de Minister van Binnenlandse Zaken. Als er een NTC werd afgeleverd wist de Minister dat een terugleiding van een afgewezen asielzoeker naar z'n land van

herkomst ernstige en levensbedreigende risico's inhielden voor die persoon. De Commissaris-Generaal had immers weet van elementen die wezen op een risico op een wrede of onmenselijke behandeling .

Die personen (het ging tot voor kort om Ivorianen, Iraki's, Kosovaren, Soedanezen uit Darfur en Eritreërs), waren dan onverwijderbaar. Ze kregen evenwel geen verblijfstitel of reisdocument, noch toegang tot werk. Hun bevel om het grondgebied te verlaten werd telkens verlengd en ze konden alleen maar een beroep doen op sociale hulp.

Allen die in het verleden zo een NTC kregen, in welke fase van de procedure ook, zullen een verblijfstitel ontvangen als persoon die subsidiaire bescherming nodig heeft. Zij moeten zich richten tot hun gemeentebestuur, die hun identiteit zal verifiëren.

De invoering van het statuut voor subsidiaire bescherming biedt voortaan garanties: een verblijfstitel, jaarlijks verlengbaar. Na vijf jaar maximum, vanaf de asielaanvraag, wordt deze persoon gemachtigd voor onbepaalde duur te verblijven in België.

Let wel : Personen die een asielaanvraag hebben ingediend die negatief werd beoordeeld kunnen de invoering van de subsidiaire bescherming in het Belgische recht niet inroepen als enig nieuw element om een nieuwe asielaanvraag in te dienen. Om een subsidiaire bescherming te kunnen bekomen moet de aanvraag ook gebaseerd zijn op elementen waarop de bescherming toegepast kan worden.

Voor de andere afgeleide rechten, ontbreken een aantal overgangsbepalingen, waardoor het gewoon vreemdelingenrecht van toepassing blijft. De vreemdeling die subsidiair wordt beschermd, zolang hij tijdelijk gemachtigd is tot verblijf, heeft:

- toegang tot de arbeidsmarkt met een arbeidskaart C
- toegang tot sociale hulp, zo nodig
- toegang tot gezinshereniging conform artikel 10 van de verblijfwet van 15.12.1980.